III. évfolyam Celldömölk 1907 november 10. 45. szám

KEMENESALJA

VEGYES TARTALMU FÜGGETLEN LAP

Megjelen minden vasárnap reggel.
Előfizetési ára: Egész évre 8 korona, félévre 4 korona, negyedévre 2 korona.
Egyes szám ára darabonként 20 fillér.

Felelős szerkesztő
DINKGREVE NÁNDOR

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Dinkgreve Nándor könyvnyomdája Celldömölkön ide intézendők a szellemi részt illető közlemények, hirdetések és mindennemü pénzilletékek.

Család és iskola.

(Folytatás.)

Nem egy figyelmes tanulóm volt már, ki épen a legnehezebbnek mondott tantárgyat, a latint, ugyszólván az iskolában tanulta meg, otthon legföllebb az ismeretlen szavakat tanulta s röviden átismételte az iskolában hallottakat. Viszont, aki az iskolában figyelmetlen, annak otthon legalább is kétszer annyi ideig kell tanulni, hogy leckéjét valahogyan tudja; de a legtöbbször akkor sincs nagy köszönet benne. Bármennyire tanulja is otthon, nem érti jól meg, nem tudja, minő összefüggésben van a tanultakkal, nem tudja a bemagolt szabályokat alkalmazni. Ugyancsak összpontositott figyelem szükséges az otthoni tanulásnál.

Akinek az esze nincs a tanulásnál, az hiába ül a könyv mellett órákon át, hiába jár a szája, nem végez semmit alaposan. Oktassuk ki diákjainkat, hogy saját önérdekük is megkivánja az intenziv figyelmet. Figyelemmel hallgatott előadás után, figyelmes tanulás mellett rövidebb idő alatt végezik el az anyagot, ugyhogy több idejük marad üdülésre, kellemes szórakozásra, más hasznos s kedvük szérinti foglalkozásokra; tudásuk is biztosabb, alaposabb, ugyhogy jobb eredményre is számithatnak. Minthogy a folytonos feszült figyelem fárasztó szellemi munka, azért legyen rá gondunk, hogy a tanuló meg ne erőltesse magát. Sohase engedjük meg tehát, hogy a tanuló öszes leckéit egyfolytában tanulja meg; mert ha igazán figyelmesen tanul, akkor nagyon kimerül; legtöbbször azonban csak az első leckét tanulja figyelemmel, aztán lassankint szórakozott kezd lenni s a többin figyelem nélkül csakugy könnyedén siklik át, nem mélyed bele, tudása épen azért csak fölületes lesz. Mint már emlitettem, okosan megállapitott napirenddel kell gondoskodni róla, hogy kelló szünetek váltsák föl a tanulást, nehogy a gyermek figyelőképességét megerőltessük.

A tanulmányokban való sikeres előhaladásnak másik elengedhetetlen föltétele a tanulásban való álhatatosság. A szülőknek tehát legyen rá gondjuk, hogy gyermekük mindjárt az év elején kezdje meg a komoly munkát s folytassa napról-napra álhatatosan, akkor kevesebb lesz az intő, kevesebb az aggodalom az év végén.

A diákoknak egy jó része időnkint bámulatos szorgalmat fejt ki, szinte megerőlteti magát. Többnyire akkor van ez, mikor felelésre számit, mikor az intő ideje közeledik, leginkább pedig az év végén; mig az iskolai évnek legnagyobb részét tétlenségben éli át. Hogy az ilyen álhatatlanságnak milyen rossz következményei vannak, azt ugyan könnyü átlátni. Az ilyen diák a tananyagnak csak egy részét végzi el; de mit ér az az ilyen ismeret főleg, olyan tantárgyaknál, hol az egyes részek ugy függnek össze, mint a lánc szemei! Valóban sajnálatra méltó az ilyen szegény diák! Tanára észre veszi, hogy ez a fiu most

TÁRCA

A sibilla.

Irta: **Sztrokay Lajos.**

I.

Volt az én édes apámnak egy gyerekkori jó pajtása. Sárándynak hivták. Harmadik vagy negyedik szomszédok voltak.

Hanem ez a pajtásság egész csodaszámba ment. Mert Sárády a »pápista« oskolába járt, az apám pedig a »rutlánosba«. Aki pedig ismeri az apám falujában uralkodó mórest, az tudja azt is, hogy a »rutlános« meg a »pápista« iskola kőzött egy végtelen vérmező terül el. A két iskola nebulói csak egy-egy kis parázs verekedés kedvéert szoktak egymással »érintkezni«.

De elég az hozzá, hogy apám, meg Sárády egész nap együtt voltak; együtt eszelték ki és hajtották végre a gyerekhuncutság egész sorozatát.

Hogy mi lehetett ennek a rendkivüli barátságnak az oka? A megegyező és egymást vonzó természeten kivül talán az, hogy mindaketten árva gyerekek voltak. Mindegyiknek csak az anyja élt már.

Hanem egyszer csak mégis ütött a válás órája. Sárándyt a még életben levő öreg anyja inasnak adta.

Sárándyt elvitték esztergályos inasnak. Apám pedig maradt otthon; »kivégezni« a parászti mesterséget.

Szegény öreg nyám tehetségéből más nem tellett.

Folyt azután az idő. A jó pajtás emléke ha föl is tünedezett néha, hamar elnyomta a napi élet. S egyszer csak azon vette magát észre apám, hogy kezd érdeklődni a bajuszpedrő iránt.

Ez a kor pedig tudvalevőleg arról nevezetes, hogy just formálnak hozzá katonáék. A pelyhedező ábrázatot szeretik csákó alá szoritani.

Bizony elvitték apámat is.

Hiába sirt szegény öreg anyám vagy három kötényre valót: fölültették a lányok fölpántlikázta kalapu fiát a kocsira és elvitték katonának.

Apámat vitték. Még pedig tüzérnek. Vitték Sopronba, onnét Bécsbe. Pár napot töltöttek itt. Ezt a bécsi tartózkodást soha el nem felejti: ott evett életében lóhust, amit csak később tudott meg. Azt mondja különben, hogy nem volt rossz. Bécsből aztán levitték a Dunán Komáromba s ott kikvártélyozták a »Szamberg«re.

Amint a kaszárnya udvaron sorakoznak, hát majdnem hanyatt esik a meglepetéstől.

»Jézusom! Ez Sárándy!« Elfogódott meglepetéssel szólal meg:

»Hát te is itt vagy?«

»Itt! Hát te is?«

»En is.«

S mint a rég nem látott, egymást igazán szerető édes testvérek borultak egymás nyakába...

RÁCZ GYULA
épület és butorasztalos
Celldömölk (a kőfaragóval szemben).

Elvállal mindenféle asztalos munkát s azt a legszolidabb kivitelben jutányos áron készíti **Javitásokat gyorsan és pontosan eszközli**

akart tanulni, egy-két dolgot, ugy ahogy, tud is, de érteni nem érti a tárgyat, mert számtalan hiány van az ismeretek láncolatában, melyeket a fiu most a legleggkinosabb erőfeszitéssel sem tud pótolni. A tanár csak szánalommal nézheti ezt a vergődést, de elégségessel nem jutalmazhatja.

(Folyt. köv.)

Mezőgazdasági szövetkezés.

Megy a népünk Amerikába: azt mondja, nincs elég föld arra, hogy annyi népet eltarthasson. Először is ez nem igaz, másodszor pedig ürügy, de talán inkább a nép félrevezetésére találták ki azok, akiknek egy hazugsággal több, vagy kevesebb, nem számit.

Földünk jó megmüvelés mellett kétszer annyi embert is elbirna tartani, mint a mostani müvelés mellett.

De az okszerü belterjes gazdálkodás kivánalmainak egy 8—10 holdas gazda nem felelhet meg. Egymagának nincs pénze hozzá. Kell neki a jó ekén, háromféle boronán kivül sorbavető gép, amely egyszersmind mütrágya-szóró is, sok-sok más, a kész termés megmunkálásához is többféle eszköz. Szükséges, hogy mindenből a legjobb vetőmagot használják, ma már a mütrágyát sem nélkülözhetik. Az értékesitésnél is jó, ha többen vannak egyszerre az eladók. És ezen a *több* szón fordul meg a dolog.

Magyarázatára vegyünk egy példát. Ha 4000 holdas birtokhoz, ha bérlett birtok is, jó egy gőzeke, hell hozzá 1—2 gőzcséplő-gép, vajjon egy *oly község földbirtokosainak, kiknek 3—4 ezer holdnyi birtokuk van kis darabokban*, nem volna-e a termés fokozása végett kivánatos, hogy megjáratnák a földjüket a gőzeke vasával?

Ha pl. *mütrágyából 1—2 vaggonnal hozathatnának*, mennyit megtakaritanának és földjükkel ugy tennének, mint a jó kamatra adott pénzzel jól meghizlalnák. Nem az ugyanis a legjobb gyrapodás, ha valaki holdjainak számát tudja szaporitani; hanem az, hogy az idén mondjuk 15 forint tiszta haszna volt egy hold földnek, jövőre 30 frt. legyen.

De ehhez az is szükséges, hogy *ne egy gazda álljon ki*, egy kocsiderék gabonával, babbal, miegyébbel a piacra, hanem pl. egy falu határából 3—4 vaggon bab, lencse, borsó, hagyma, vagy akár a lenézett torma kerüljön egyszerre eladásra, mert ekkor elkerülhetjük az alkuszt és annak a haszna is a mi zsebünkben marad.

Szövetkezni kell tehát a megmüveléshez szükséges gépek, eszközök bevásárlására, a vetőmag, a termékenyitő és védőeszközök rendelésére, a termelésre és eladásra is.

Van ma is szövetkezés. De csak épen mutatóba való, mint a kirakat, nem ilyen-e a csősz tartása, sőt — pardon, a példa drasztikusságáért — vajjon nem szövetkezés féle-e az apaállatoknak tartása a községek, vagy a közbirtokosok részéről? Egyes gazdának ez se volna lehetséges.

Avagy csak cséplőgépre legyenek szövetkezések ugy, hogy 2—3 gazda összeáll? Vajjon csak csépelni kell gyorsan és jól, nem pedig *termelni* elsősorban és jól termelni, fokozott eredménnyel?

Németország kis gazdái már példát mutattak: a Dunántul müvelt népe is mutassa meg, hogy müveltsége jobb megélhetésének áll szolgálatában.

II.

A »kis három esztendő« elvásott. Addig addig járogattak ki a szőnyi sáncok alá ágyut etetni, hogy megelégelte a »császár« a szolgálatot. Ujabbaknak köllött a »profunt«. De már alig is várták.

Sárándy beleszeretett egy komáromi barnába. Az apám is. Ott ragadt mindakettő Komáromban. Sárády a híres csontesztergályos Holzer műhelyébe került, az apám a »Stacpan (államvasut) szolgája« lett.

Igy aztán üres óráikban ujra csak össze-összejárogattek, el-eldiskuráltak a »régi jó időkről.« engem is gyakran elvitt magával édesapám.

Egy alkalommal szintén magával vitt. Lehettem vagy hét éves. Sárádyéknál egy kis meglepetés várt rám: a gyerekek száma kettőről háromra szökött. De az a »harmadik« nem legkisebb, hanem legnagyobb lett köztünk. Lehetett vagy 10 éves. Egész kisasszony volt már Amálikának hivták. Annyit tudok, hogy egészen lebilincselt, olyan kedves anyáskodással bánt velem.

(Folyt. köv).

Valaki . . .

Valaki állitja, hogy Celldömölkön is érezhető volt a földrengés. Épen a nevezetes éjjeli órában tért haza a Griffből, ugymond, midőn lábai alatt rengett a talaj.

Igy mondta el nekünk észleleteit az a bizonyos valaki és mi elbeszéléseit vakon hisszük. Az okozatot tudniillik természetesnek találjuk, az ok miatt ellenben alapos kételyeink támadtak.

Valaki kétségbe vonja munkatársunk elhelyezéséről szóló hirt, sőt kacsának, valóságos vadkacsának nyilvánitja.

Valaki november másodikán heves lökéseket érzett.

Valaki feltárt előttünk egy természeti titkot. Ugyanis a földrengés okát a föld méhéből eredőnek vallja. Feltétlenül hisszük, akkor is, ha a föld méhével a Koroma pincéjét tévesztette össze.

— *Valaki* —

HIREK.

Megyebizottsági tagok választása. Tegnapelőtt folytak le járásunkban is a megyebizottsági tagok választása, ami bizony igen csendben folyt le mindenütt. A szavazó urnához azok járultak csak, akik direkte erre személyesen felkérettek. Városunkban Pálovits József városbirót választották be Hubert Sámuel vendéglőssel szemben. Ságon Mayer Alajos kecskédi bérlőt és Szabó Péter nyugalmazott főbirót, Jánosházán Kiss Sándor káldi plebánost és Sik Péter földművest, Kissomlyón Bödec Károly földművest, Csöngén Takách Márton főszolgabirót, Magyargencsen Nunkovits Dénest, Höhn Vilmost és Szabó Ferencet választották meg.

Kossuth üdvözlése. A celldömölki 48-as Kossuth-párt szerdán a Griff-szállóban népes előértekezletet tartott, melyen Kossuth Ferencnek bizalmat szavaztak, őt erről táviratilag értesitették és üdvözölték.

Uj járásormester. A honvédelmi miniszter Vincze József csendőrőrmestert celldömölki járásőrmesterré nevezte ki.

Földrengés járásunkban. Folyó hó 2-án éjjel vármegyenket is meglátogatta a földrengés és pedig a sárvári és celldömölki járásokat. Csöngén és Ostfiasszonyfán erős lökéseket éreztek, mi az ébrenlevők között nagy pánikot keltett. Geologusok a turkesztáni nagy katasztrofát előidéző földrengéssel hozzák kapcsolatba.

Pártértekezlet. F. hó 14-én, csütörtökön délelőtt fél 11 órakor a celldömölki 48-as Kossuth-párt a Korona-szálló nagytermében pártgyülést tart, melyen dr. Berzsenyi Jenő országgyülési képviselőnk is meg fog jelenni és a helyzetről nyilatkozik.

Csarnok rovatunkat jövő számunkban folytatjuk.

Dalárdaalakulás. Örömmel értesülünk, hogy a dalárda-alakulás immár a befejezéséig közeledik. 80 pártoló és 28 működő tag ajánlotta fel támogatását e szép és nemes intézménynek. A dalárda jövő vasárnapon már az alakuló közgyülést megtartja és utána a dalkör működése kezdetét veszi. A karmesteri tisztséget Angyal János helybeli fiatal és zeneileg kitünően képzett tanitó vállalta el. A dalárda külön helyiséget bérel és ezégből felkéretnek a bérbeadók, hogy megfelelő helyiségük bérbeadása iránt ajánlatukat e hét folyamán tegyék meg. Az ajánlat szerkesztőségünkben is megtehető.

Himző-tanfolyam. Weber Albert varró- és himzőgépraktáros Ostfiasszonyfán himző tanfolyamot tart.

Difteritisz. Kenyeriben, mint értesülünk, a roncsoló toroklob járványszerüleg lépett fel.

Nagybani kávebehozatal Trieszt.

SZVOBODA KÁROLYNÉ

csemege különlegességek és füszerkereskedése

a fekete kutyához

Czelldömölk.

Raktáron tart a legjobb minőségu kávékat 1 kilo 2·40 fillértől felfelé, legfinomabb Orosz és Karaván teát, teasüteményt, gyümölcs és déligyümölcsöt, sajtokat, hideg felvágottakat, fristoltésü gyógy és ásványvizeket, ugyszinén elvalfal gardinetek-elkészitését és halak diszitését, a legizlésesebben bármilyen ünnepélyes alkalmakra.

Vége az éjjeli zenének. Sablonszerü, ha igy mondjuk, az éjjeli zene alkonya; de meg kissé furcsán is hangzott volna. Az éjjeli zene nem alkonyattal szokott véget érni, hanem hajnalban; épen ezért kimulását az éjjeli zene hajnalhasadásának neveztük el. Különös okoskodás, de logikus. Hiában, azok az öreg miniszter bácsik már kinöttek az ábrándos korlóból, most egy irotollal akarják kiölni ifjaink szivéből az idyllikus érzéseket. Drákói egy kissé a rendelet, mi csak annak kifolyása lehet, hogy egyik potentát, kinek szomszédjában talán éjjeli zenét adtak, nyugtalan éjet töltött. Nem volna szabad elfogultnak lenni, kedves öreg bácsik. Az ifjuság másként érez, más annak belső világa. Különben is hogyan lehet egy tollvonással áthuzni olyan törvényt, melynek letjogosultságát hosszu évszázadok sanctionálták. A velencei dogek az ily természéti törvényeket jobban tiszteletben tartották. Cigányainkat is, kiknek fejük felett a megélhetés gondteljes felhői naprol-napra ijesztőbb mérvben tornyosulnak, fájdalmas sujtja ez a miniszteri rendelet. Speciális esettel álunk szemben, melyben az éjjeli zenét fujják, de ezzel aztán végképen lefujták.

Villanyvilágitás. Az ugynevezett villanyvilágitási bizottság kedden, f. hó 12-én d. u. 2 órakor ülést tart, melyen a kötendő szerződés megvitatása és megszerkesztése kerül napirendre. Ez a momentum eleg biztató most már arra nézve, hogy a villanyvilágitás ügye nemsokára a megvalósulás stádiumába fog jutni.

Cirkusz. A cirkusz, mint a fecske, ősszel eltünik, tavasszal ismét vissza tér. Meg-megtörténik azonban, hogy a kedvező időjárásban késett fecskét látunk, ilyen az itt időző cirkusz is. Schneller igazgató társulatával városunkba érkezett és tegnap megkezdte előadásait. A nézőteret a közönség bár igen gyéren töltötte be, mindez azonban az előadás érdekességét és a művészet értékét semmit se rontotta le. Ma délután 4 órakor és este 8 órakor fog előadás tartatni, melyeknek műsorából kiemelendők: a cserkesz lovaglónő, erőművész, kigyóember, légtornászok, sodronytáncosnő és lábművész. Az idomitott lovak és kutyák szintén a műsor érdekességeit képezik. Miután a cirkusz teljesen zárt épület és fütve van, misem tarthatja vissza a közönséget néhány óra élvezetétől.

Asfaltátvétel. A képviselőtestület 14-én délután 2 órára tüzte ki az asfaltlétesitmények átvételét. Reméljük, hogy az észlelt hiányok iránt már nyilvánitott észreveteleink a képviselőtestület tagjaiban visszhangra fognak találni. Az utcák közepén levő asfaltnak minőszileg oly sok árnyalata van, hogy okát csakis a kivitel hiányosságára vezethetjük vissza. Amig egyes helyeken szilárd és sima, máshol durván ragyás, hullámos és puha. — Lehetne az egyforman jó, mely körülmény jogos reményt nyujtana ahhoz, hogy évtizedek viszontagságainak is ellent fog állani. Az a tény, hogy eső után az utak közepén végig utcahosszat vizállások képződnek, mi az utak nyergének behorpadására mutat, még csak a kisebb hibák közé tartozik.

A kaszinó mulatsága. A lassan közeledő farsangnak szenzációja van. Oly táncmulatság rendezéséről van szó, mely az eddigi farsangi naptárban nem szerepelt. A kaszinó választmánya elhatározta, hogy táncmulatságot rendez. Egyelőre csak a puszta hirt regisztráljuk.

Fényes kirakat. Szvoboda Károlyné fényesen berendezett füszer- és csemege üzlete a legszebb látványosságot nyujtja. Az üzletet és diszes kirakatát a közönségnek megtekintésre ajánljuk. **Egynyolcad kilö finom tea-sütemény 24 fillér.**

Uj hentes-üzlet. Milkovits János helybeli lakos az apátsági épületben f. hó 10-én nyitja meg ujonnan berendezett hentes- és mészáros-üzletét. Kapható itt elsőrendü sertéshus, marhahus, borjuhus. Friss felvágottak mindig kaphatók.

A szomoru számok. A legutóbbi közzétett statisztikai adatok szerint ebben az évben januártól október 20-ig 41938 ember vándorolt ki Magyarországból Amerikába. Ezek azok a szomoru számok, melyek ellen ugy látszik nincs orvosság.

Uj huszkoronások. Az Osztrák—Magyar Bank a jövő év május elsején uj hus-koronás bankjegyeket ad ki. Az uj bankjegyek, melyekből harminc milliót nyomatnak, az eddigi huszkoronásoktól abban fognak különbözni, hogy erősebb papirból készülnek, valamivel kisebbek a mostaniaknál, de nagyobbak a tizkoronásoknál. Szinük is más lesz, a mostani vörös szin helyett violettszinü lesz az uj bankjegy, hasonló a mostani 10 koronáshoz, de nem egészen olyan, inkább összevillogása a kék, zöld, szürke és violett szinnek, ugy hogy az uj bankjegy, amint a napfény különböző állásban éri, különböző szinü lesz. Az uj bankjegy [illegible] egyikben rózsaszinü ovális alak lesz, benne fénynyomatban a bankjegy megnevezése. A sorozat vörös lesz. A másik mezőben művészies kifejlett női fej lesz, hullámos kereken.

Nincs mindenkinek arany a torkában,

de mégis minden értelmes ember, épp ugy, mint a legnagyobb énekes, ügyel arra, hogy a légcső és a nyák megfertőzésétől magát óvja vagy amar megfertőzött meghülésétől magát megszabaditsa. Fay féle valódi Sodoner Mineral-Pastillát mindenütt használnak és szodat müvelnek, ha az ember katarrustól megakar szabadulni. Ezért világos, hogy az ember minden meghülésnél a legközelebbi gyógytárban, drogériában vagy ásványizkereskedésben 1·25 K-ért egy doboz Fay-féle valódi Sodenert vesz és előiras szerint használja.

Főügynökség **Magyarország és ausztriára: W. Th. Guntzert, Wien XII.** Belghoferstrasse 6.

Kiadó lakasok.

Egy külön bejáratu utcai csinosan bútorozott **szoba és 2 lakás** ugyan abban a házban

azonnal kiadó.

Bővebb felvilágositás **a kiadóhivatalban.**

Jutányos áron

eladó

egy nagyobb jókarban levő **Wertheim szekrény fokozatos, irógépi és egy Pöltz féle gabonarosta.**

Bővebbet: **ifj. Frisch Kálmánnál OSTFFI-ASSZONYFA.**

CIRKUSZ!

SCHNELLER műlovardája ma délután 4 órakor és minden este 8 órakor nagy művészies előadás.

Bővebbet a plakátok! — Fedett, fűtött helyiség!

Szives támogatást kér **Az igazgatóság.**

Béres Sándor

uri és női cipész

CELLDÖMÖLK, Kossut-u., kőlaragóval szemben.

Készit a mai kor igényeinek teljesen megfelelő férfi-, női- és gyermekcipőket jó anyagból, mérsékelt áron.

Vadász- és lovagló-csizmákat, továbbá fájós lábakra special cipőket.

Javitások pontosan és jutányos áron azonnal eszközöltetnek. — Mindennemű cipőtisztitó szerek legjutányosabb árakon!

Benkő Sorsjegye Bankó!

AZ I. OSZT. SORSJEGYEK ÁRAI:

1/8 K 1.50 — 1/4 K 3.- — 1/2 K 6.- — 1/1 K 12.-

BENKŐ BANK BUDAPEST, ANDRÁSSY UT 60

Sorsjegyeink, reklamtáblaink kifüggesztése által jelzett helybeli viszontelárusitónknál eredeti árban kaphatók.

Nyomatott Finkgreve Nándor könyvnyomdájában Szombathelyen.